

DEFENSOR

L E G I S

SUOMEN ASIANAJAJALIITON OIKEUDELLINEN AIKAKAUSKIRJA
FINLANDS ADVOKATFÖRBUNDS JURIDISKA TIDSKRIFT

ERIPAINOS

N:o 5 • 2014

Defensor Legis N:o 5/2014

VENÄJÄN SIVIILIKOODEKSIIN UUDISTUKSET II.¹ KANSAINVÄLINEN YKSITYISOIKEUS

(Die Reformen des russischen Zivilgesetzbuches II.
Internationales Privatrecht)

1. Johdanto

Venäjän siviilioikeuden keskeisen yleislain eli Siviilikoodeksin vuonna 2012 aloitettu uudistaminen on koskenut sen kolmannen osan kansainvälisyksityisoikeudellisia säännöksiä, ja se on toteutettu säätämällä laki 30.9.2013/260-FZ.² Uudistuksessa on pyritty saattamaan lainsäädäntö vastamaan vakiintunutta oikeuskäytäntöä ja siinä on seurattu kansainvälisiä käytäntöjä ja erityisesti EU:n kansainvälisyksityisoikeudellista lainsäädäntöä.³ Radikaaleimmat muutokset ovat koskeneet muutostuottisääntöjä, joilla on muun muassa vahvistettu lailla 7.5.2013/100-FZ toteutettu ulkomaan-

taloustransaktioita koskevan muotovaatimuksen kumoaminen.⁵ Kansainvälisyksityisoikeudellisten säännösten uudistuksessa on laajennettu lainvalintamahdollisuuksia koskien paitsi sopimusstatuuttin mukaan luettuna osakassopimus, myös vahingon korvausstatuuttia, ja lisäksi on selkeytetty sääntöjä, jotka määräävät sopimukseen sovellettavaa lakia lakiviittauksen puuttuessa. Uudistuksen varsinainen uutuutena voidaan pitää edustusstatuuttia ja sopimuskentekotuoittamusta sekä subrogaatiota, kuittausta koskevia säännöksiä. Muutoinkin lailla 30.9.2013/260-FZ on lisätty selkeyttä ja joustavuutta Venäjän kansainväliseen yksityisoikeuteen. Seuraava esitettävässä tekstissä käsitellään uudistusten

Venäjän kansainvälistä yksityisoikeutta kokonaistulkinnalla.⁶

2. Venäjän kansainvälisen yksityisoikeuden lähtökohdat

Kansainvälistä yksityisoikeudellista suhdetta säätävä Venäjällä kansainvälisen yksityisoikeuden normilla, joiden mukaan niihin voidaan joutua soveltamaan paitsi omaa myös ulkomaan lakia tai kansainvälisen sopimuksen määräyksiä. Kansainvälisyksityisoikeudelliset säännökset, joiden päällimmäinen tarkoitus on määrätä, milloin on sovellettava tuomioistuimvaltion yksityisoikeudellista lakia ja milloin vieraan valtion yksityisoikeudelliset säännöt. Venäjän Siviilikoodeksin kolmanteen osan⁷ ja sen säädetyt lailla 26.11.2001/146-FZ.⁹

Siviilikoodeksin kolmannen osan kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset on tarkoitettu perustarkoituksella näitä merkittävää, että myös muihin yksityisoikeudellisiin suhteisiin Venäjän kansainvälisen yksityisoikeuden alalla. Venäjän yritys- ja siviilikoodeksin liittyminen Venäjän kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöihin on sisällytetty siviiliprozessioikeudellisiin sääntöihin.^{11,12}

Siviilikoodeksin kolmannen osan kansainvälisen yksityisoikeuden normit sisältävät yleissäännökset (luku 66) sekä liittymäsääntöjä, jotka koskevat fyysisten ja juridisten henkilöiden oikeudellista asen-
(luku 67)¹⁴ sekä varallisuus-oikeudellista ja henkilökohtaisia ei-varallisuus-oikeudellisia suhteita (luku 68).¹⁵ Siviilikoodeksin liittymäsääntö, jonka mukaan fyysisten ja juridisten henkilöiden oikeudet

lusuhteita oikeussuhteita säateleviä norme Tällaisia normeja onkin sisällytetty muun muassa leasingia koskeviin säännöksiin. Venäjän oikeudsa on erikseen säädetty kansainvälisluonteisiperhe- ja työoikeudellisista suhteista. Tihyhteydessä on tärkeää tuoda esim myös se, ettei Siviilikoodeksin kolmannen osan kansainvälisyksityisoikeuden normit sisällä kansainvälisen liprosessioikeuden säännöksiä, joita venäläisioikeusopeissa ei oikeastaan pidetä kansainvälisyksityisoikeuteen kuuluvina.¹⁰ Venäjän oikeudne on sisällytetty siviiliprozessioikeudellisiin sääntöihin.^{11,12}

Siviilikoodeksin kolmannen osan kansainvälisen yksityisoikeuden normit sisältävät yleissäännökset (luku 66) sekä liittymäsääntöjä, jotka koskevat fyysisten ja juridisten henkilöiden oikeudellista asen-
(luku 67)¹⁴ sekä varallisuus-oikeudellista ja henkilökohtaisia ei-varallisuus-oikeudellisia suhteita (luku 68).¹⁵ Siviilikoodeksin liittymäsääntö, jonka mukaan fyysisten ja juridisten henkilöiden oikeudet

Defensor Legis N:o 5/2014
Venäjän siviilikoodeksin uudistukset II. Kansainvälinen yksityisoikeus
7

¹ Venäjän Siviilikoodeksin uudistuksia on käsitelty DL:n numerossa 6/2013, jossa on esitetty muutokset Siviilikoodeksin ensimmäisen (yleisen) osan yleissäännöksiin (jakso D), joista tärkeimmät koskevat mm. Venäjän siviilioikeuden yleisiä periaatteita siviilioikeudellisia kohteita ja yleisiä rekisteröintivaatimuksia, oikeustoimia, kokouspäätöksiä ja edustusta sekä vanhentumisaikaa. Seuraavina vuosina ovat Siviilikoodeksin yhteisöoikeudellisia säännöksiä koskevat uudistukset (laki 5.5.2014/99-FZ) mukaan luettuna Rooma I (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008) ja Rooma II (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 864/2007). Aiheesta ks. mm. *Doroniina, N.G.* Aktualnye problemy mezhdunarodnogo prava. *Zhurnal Rossijskogo prava* 1/2010 ss. 114–126.

3/2002, 3/2003, 3/2004, 3/2005, 3/2006, 3/2007, 3/2008, 3/2009, 3/2010, 3/2011, 3/2012, 3/2013, 3/2014, 3/2015, 3/2016, 3/2017, 3/2018, 3/2019, 3/2020, 3/2021, 3/2022, 3/2023, 3/2024, 3/2025, 3/2026, 3/2027, 3/2028, 3/2029, 3/2030, 3/2031, 3/2032, 3/2033, 3/2034, 3/2035, 3/2036, 3/2037, 3/2038, 3/2039, 3/2040, 3/2041, 3/2042, 3/2043, 3/2044, 3/2045, 3/2046, 3/2047, 3/2048, 3/2049, 3/2050, 3/2051, 3/2052, 3/2053, 3/2054, 3/2055, 3/2056, 3/2057, 3/2058, 3/2059, 3/2060, 3/2061, 3/2062, 3/2063, 3/2064, 3/2065, 3/2066, 3/2067, 3/2068, 3/2069, 3/2070, 3/2071, 3/2072, 3/2073, 3/2074, 3/2075, 3/2076, 3/2077, 3/2078, 3/2079, 3/2080, 3/2081, 3/2082, 3/2083, 3/2084, 3/2085, 3/2086, 3/2087, 3/2088, 3/2089, 3/2090, 3/2091, 3/2092, 3/2093, 3/2094, 3/2095, 3/2096, 3/2097, 3/2098, 3/2099, 3/2100, 3/2101, 3/2102, 3/2103, 3/2104, 3/2105, 3/2106, 3/2107, 3/2108, 3/2109, 3/2110, 3/2111, 3/2112, 3/2113, 3/2114, 3/2115, 3/2116, 3/2117, 3/2118, 3/2119, 3/2120, 3/2121, 3/2122, 3/2123, 3/2124, 3/2125, 3/2126, 3/2127, 3/2128, 3/2129, 3/2130, 3/2131, 3/2132, 3/2133, 3/2134, 3/2135, 3/2136, 3/2137, 3/2138, 3/2139, 3/2140, 3/2141, 3/2142, 3/2143, 3/2144, 3/2145, 3/2146, 3/2147, 3/2148, 3/2149, 3/2150, 3/2151, 3/2152, 3/2153, 3/2154, 3/2155, 3/2156, 3/2157, 3/2158, 3/2159, 3/2160, 3/2161, 3/2162, 3/2163, 3/2164, 3/2165, 3/2166, 3/2167, 3/2168, 3/2169, 3/2170, 3/2171, 3/2172, 3/2173, 3/2174, 3/2175, 3/2176, 3/2177, 3/2178, 3/2179, 3/2180, 3/2181, 3/2182, 3/2183, 3/2184, 3/2185, 3/2186, 3/2187, 3/2188, 3/2189, 3/2190, 3/2191, 3/2192, 3/2193, 3/2194, 3/2195, 3/2196, 3/2197, 3/2198, 3/2199, 3/2200, 3/2201, 3/2202, 3/2203, 3/2204, 3/2205, 3/2206, 3/2207, 3/2208, 3/2209, 3/2210, 3/2211, 3/2212, 3/2213, 3/2214, 3/2215, 3/2216, 3/2217, 3/2218, 3/2219, 3/2220, 3/2221, 3/2222, 3/2223, 3/2224, 3/2225, 3/2226, 3/2227, 3/2228, 3/2229, 3/2230, 3/2231, 3/2232, 3/2233, 3/2234, 3/2235, 3/2236, 3/2237, 3/2238, 3/2239, 3/2240, 3/2241, 3/2242, 3/2243, 3/2244, 3/2245, 3/2246, 3/2247, 3/2248, 3/2249, 3/2250, 3/2251, 3/2252, 3/2253, 3/2254, 3/2255, 3/2256, 3/2257, 3/2258, 3/2259, 3/2260, 3/2261, 3/2262, 3/2263, 3/2264, 3/2265, 3/2266, 3/2267, 3/2268, 3/2269, 3/2270, 3/2271, 3/2272, 3/2273, 3/2274, 3/2275, 3/2276, 3/2277, 3/2278, 3/2279, 3/2280, 3/2281, 3/2282, 3/2283, 3/2284, 3/2285, 3/2286, 3/2287, 3/2288, 3/2289, 3/2290, 3/2291, 3/2292, 3/2293, 3/2294, 3/2295, 3/2296, 3/2297, 3/2298, 3/2299, 3/2300, 3/2301, 3/2302, 3/2303, 3/2304, 3/2305, 3/2306, 3/2307, 3/2308, 3/2309, 3/2310, 3/2311, 3/2312, 3/2313, 3/2314, 3/2315, 3/2316, 3/2317, 3/2318, 3/2319, 3/2320, 3/2321, 3/2322, 3/2323, 3/2324, 3/2325, 3/2326, 3/2327, 3/2328, 3/2329, 3/2330, 3/2331, 3/2332, 3/2333, 3/2334, 3/2335, 3/2336, 3/2337, 3/2338, 3/2339, 3/2340, 3/2341, 3/2342, 3/2343, 3/2344, 3/2345, 3/2346, 3/2347, 3/2348, 3/2349, 3/2350, 3/2351, 3/2352, 3/2353, 3/2354, 3/2355, 3/2356, 3/2357, 3/2358, 3/2359, 3/2360, 3/2361, 3/2362, 3/2363, 3/2364, 3/2365, 3/2366, 3/2367, 3/2368, 3/2369, 3/2370, 3/2371, 3/2372, 3/2373, 3/2374, 3/2375, 3/2376, 3/2377, 3/2378, 3/2379, 3/2380, 3/2381, 3/2382, 3/2383, 3/2384, 3/2385, 3/2386, 3/2387, 3/2388, 3/2389, 3/2390, 3/2391, 3/2392, 3/2393, 3/2394, 3/2395, 3/2396, 3/2397, 3/2398, 3/2399, 3/2400, 3/2401, 3/2402, 3/2403, 3/2404, 3/2405, 3/2406, 3/2407, 3/2408, 3/2409, 3/2410, 3/2411, 3/2412, 3/2413, 3/2414, 3/2415, 3/2416, 3/2417, 3/2418, 3/2419, 3/2420, 3/2421, 3/2422, 3/2423, 3/2424, 3/2425, 3/2426, 3/2427, 3/2428, 3/2429, 3/2430, 3/2431, 3/2432, 3/2433, 3/2434, 3/2435, 3/2436, 3/2437, 3/2438, 3/2439, 3/2440, 3/2441, 3/2442, 3/2443, 3/2444, 3/2445, 3/2446, 3/2447, 3/2448, 3/2449, 3/2450, 3/2451, 3/2452, 3/2453, 3/2454, 3/2455, 3/2456, 3/2457, 3/2458, 3/2459, 3/2460, 3/2461, 3/2462, 3/2463, 3/2464, 3/2465, 3/2466, 3/2467, 3/2468, 3/2469, 3/2470, 3/2471, 3/2472, 3/2473, 3/2474, 3/2475, 3/2476, 3/2477, 3/2478, 3/2479, 3/2480, 3/2481, 3/2482, 3/2483, 3/2484, 3/2485, 3/2486, 3/2487, 3/2488, 3/2489, 3/2490, 3/2491, 3/2492, 3/2493, 3/2494, 3/2495, 3/2496, 3/2497, 3/2498, 3/2499, 3/2500, 3/2501, 3/2502, 3/2503, 3/2504, 3/2505, 3/2506, 3/2507, 3/2508, 3/2509, 3/2510, 3/2511, 3/2512, 3/2513, 3/2514, 3/2515, 3/2516, 3/2517, 3/2518, 3/2519, 3/2520, 3/2521, 3/2522, 3/2523, 3/2524, 3/2525, 3/2526, 3/2527, 3/2528, 3/2529, 3/2530, 3/2531, 3/2532, 3/2533, 3/2534, 3/2535, 3/2536, 3/2537, 3/2538, 3/2539, 3/2540, 3/2541, 3/2542, 3/2543, 3/2544, 3/2545, 3/2546, 3/2547, 3/2548, 3/2549, 3/2550, 3/2551, 3/2552, 3/2553, 3/2554, 3/2555, 3/2556, 3/2557, 3/2558, 3/2559, 3/2560, 3/2561, 3/2562, 3/2563, 3/2564, 3/2565, 3/2566, 3/2567, 3/2568, 3/2569, 3/2570, 3/2571, 3/2572, 3/2573, 3/2574, 3/2575, 3/2576, 3/2577, 3/2578, 3/2579, 3/2580, 3/2581, 3/2582, 3/2583, 3/2584, 3/2585, 3/2586, 3/2587, 3/2588, 3/2589, 3/2590, 3/2591, 3/2592, 3/2593, 3/2594, 3/2595, 3/2596, 3/2597, 3/2598, 3/2599, 3/2600, 3/2601, 3/2602, 3/2603, 3/2604, 3/2605, 3/2606, 3/2607, 3/2608, 3/2609, 3/2610, 3/2611, 3/2612, 3/2613, 3/2614, 3/2615, 3/2616, 3/2617, 3/2618, 3/2619, 3/2620, 3/2621, 3/2622, 3/2623, 3/2624, 3/2625, 3/2626, 3/2627, 3/2628, 3/2629, 3/2630, 3/2631, 3/2632, 3/2633, 3/2634, 3/2635, 3/2636, 3/2637, 3/2638, 3/2639, 3/2640, 3/2641, 3/2642, 3/2643, 3/2644, 3/2645, 3/2646, 3/2647, 3/2648, 3/2649, 3/2650, 3/2651, 3/2652, 3/2653, 3/2654, 3/2655, 3/2656, 3/2657, 3/2658, 3/2659, 3/2660, 3/2661, 3/2662, 3/2663, 3/2664, 3/2665, 3/2666, 3/2667, 3/2668, 3/2669, 3/2670, 3/2671, 3/2672, 3/2673, 3/2674, 3/2675, 3/2676, 3/2677, 3/2678, 3/2679, 3/2680, 3/2681, 3/2682, 3/2683, 3/2684, 3/2685, 3/2686, 3/2687, 3/2688, 3/2689, 3/2690, 3/2691, 3/2692, 3/2693, 3/2694, 3/2695, 3/2696, 3/2697, 3/2698, 3/2699, 3/2700, 3/2701, 3/2702, 3/2703, 3/2704, 3/2705, 3/2706, 3/2707, 3/2708, 3/2709, 3/2710, 3/2711, 3/2712, 3/2713, 3/2714, 3/2715, 3/2716, 3/2717, 3/2718, 3/2719, 3/2720, 3/2721, 3/2722, 3/2723, 3/2724, 3/2725, 3/2726, 3/2727, 3/2728, 3/2729, 3/2730, 3/2731, 3/2732, 3/2733, 3/2734, 3/2735, 3/2736, 3/2737, 3/2738, 3/2739, 3/2740, 3/2741, 3/2742, 3/2743, 3/2744, 3/2745, 3/2746, 3/2747, 3/2748, 3/2749, 3/2750, 3/2751, 3/2752, 3/2753, 3/2754, 3/2755, 3/2756, 3/2757, 3/2758, 3/2759, 3/2760, 3/2761, 3/2762, 3/2763, 3/2764, 3/2765, 3/2766, 3/2767, 3/2768, 3/2769, 3/2770, 3/2771, 3/2772, 3/2773, 3/2774, 3/2775, 3/2776, 3/2777, 3/2778, 3/2779, 3/2780, 3/2781, 3/2782, 3/2783, 3/2784, 3/2785, 3/2786, 3/2787, 3/2788, 3/2789, 3/2790, 3/2791, 3/2792, 3/2793, 3/2794, 3/2795, 3/2796, 3/2797, 3/2798, 3/2799, 3/2800, 3/2801, 3/2802, 3/2803, 3/2804, 3/2805, 3/2806, 3/2807, 3/2808, 3/2809, 3/2810, 3/2811, 3/2812, 3/2813, 3/2814, 3/2815, 3/2816, 3/2817, 3/2818, 3/2819, 3/2820, 3/2821, 3/2822, 3/2823, 3/2824, 3/2825, 3/2826, 3/2827, 3/2828, 3/2829, 3/2830, 3/2831, 3/2832, 3/2833, 3/2834, 3/2835, 3/2836, 3/2837, 3/2838, 3/2839, 3/2840, 3/2841, 3/2842, 3/2843, 3/2844, 3/2845, 3/2846, 3/2847, 3/2848, 3/2849, 3/2850, 3/2851, 3/2852, 3/2853, 3/2854, 3/2855, 3/2856, 3/2857, 3/2858, 3/2859, 3/2860, 3/2861, 3/2862, 3/2863, 3/2864, 3/2865, 3/2866, 3/2867, 3/2868, 3/2869, 3/2870, 3/2871, 3/2872, 3/2873, 3/2874, 3/2875, 3/2876, 3/2877, 3/2878, 3/2879, 3/2880, 3/2881, 3/2882, 3/2883, 3/2884, 3/2885, 3/2886, 3/2887, 3/2888, 3/2889, 3/2890, 3/2891, 3/2892, 3/2893, 3/2894, 3/2895, 3/2896, 3/2897, 3/2898, 3/2899, 3/2900, 3/2901, 3/2902, 3/2903, 3/2904, 3/2905, 3/2906, 3/2907, 3/2908, 3/2909, 3/2910, 3/2911, 3/2912, 3/2913, 3/2914, 3/2915, 3/2916, 3/2917, 3/2918, 3/2919, 3/2920, 3/2921, 3/2922, 3/2923, 3/2924, 3/2925, 3/2926, 3/2927, 3/2928, 3/2929, 3/2930, 3/2931, 3/2932, 3/2933, 3/2934, 3/2935, 3/2936, 3/2937, 3/2938, 3/2939, 3/2940, 3/2941, 3/2942, 3/2943, 3/2944, 3/2945, 3/2946, 3/2947, 3/2948, 3/2949, 3/2950, 3/2951, 3/2952, 3/2953, 3/2954, 3/2955, 3/2956, 3/2957, 3/2958, 3/2959, 3/2960, 3/2961, 3/2962, 3/2963, 3/2964, 3/2965, 3/2966, 3/2967, 3/2968, 3/2969, 3/2970, 3/2971, 3/2972, 3/2973, 3/2974, 3/2975, 3/2976, 3/2977, 3/2978, 3/2979, 3/2980, 3/2981, 3/2982, 3/2983, 3/2984, 3/2985, 3/2986, 3/2987, 3/2988, 3/2989, 3/2990, 3/2991, 3/2992, 3/2993, 3/2994, 3/2995, 3/2996, 3/2997, 3/2998, 3/2999, 3/3000, 3/3001, 3/3002, 3/3003, 3/3004, 3/3005, 3/3006, 3/3007, 3/3008, 3/3009, 3/3010, 3/3011, 3/3012, 3/3013, 3/3014, 3/3015, 3/3016, 3/3017, 3/3018, 3/3019, 3/3020, 3/3021, 3/3022, 3/3023, 3/3024, 3/3025, 3/3026, 3/3027, 3/3028, 3/3029, 3/3030, 3/3031, 3/3032, 3/3033, 3/3034, 3/3035, 3/3036, 3/3037, 3/3038, 3/3039, 3/3040, 3/3041, 3/3042, 3/3043, 3/3044, 3/3045, 3/3046, 3/3047, 3/3048, 3/3049, 3/3050, 3/3051, 3/3052, 3/3053, 3/3054, 3/3055, 3/3056, 3/3057, 3/3058, 3/3059, 3/3060, 3/3061, 3/3062, 3/3063, 3/3064, 3/3065, 3/3066, 3/3067, 3/3068, 3/3069, 3/3070, 3/3071, 3/3072, 3/3073, 3/3074, 3/3075, 3/3076, 3/3077, 3/3078, 3/3079, 3/3080, 3/3081, 3/3082, 3/3083, 3/3084, 3/3085, 3/3086, 3/3087, 3/3088, 3/3089, 3/3090, 3/3091, 3/3092, 3/3093, 3/3094, 3/3095, 3/3096, 3/3097, 3/3098, 3/3099, 3/3100, 3/3101, 3/3102, 3/3103, 3/3104, 3/3105, 3/3106, 3/3107, 3/3108, 3/3109, 3/3110, 3/3111, 3/3112, 3/3113, 3/3114, 3/3115, 3/3116, 3/3117, 3/3118, 3/3119, 3/3120, 3/3121, 3/3122, 3/3123, 3/3124, 3/3125, 3/3126, 3/3127, 3/3128, 3/3129, 3/3130, 3/3131, 3/3132, 3/3133, 3/3134, 3/3135, 3/3136, 3/3137, 3/3138, 3/3139, 3/3140, 3/3141, 3/3142, 3/3143, 3/3144, 3/3145, 3/3146, 3/3147, 3/3148, 3/3149, 3/3150, 3/3151, 3/3152, 3/3153, 3/3154, 3/3155, 3/3156, 3/3157, 3/3158, 3/3159, 3/3160, 3/3161, 3/3162, 3/3163, 3/3164, 3/3165, 3/3166, 3/3167, 3/3168, 3/3169, 3/3170, 3/3171, 3/3172, 3/3173, 3/3174, 3/3175, 3/3176, 3/3177, 3/3178, 3/3179, 3/3180, 3/3181, 3/3182, 3/3183, 3/3184, 3/3185, 3/3186, 3/3187, 3/3188, 3/3189, 3/3190, 3/3191, 3/3192, 3/3193, 3/3194, 3/3195, 3/3196, 3/3197, 3/3198, 3/3199, 3/3200, 3/3201, 3/3202, 3/3203, 3/3204, 3/3205, 3/3206, 3/3207, 3/3208, 3/3209, 3/3210, 3/3211, 3/3212, 3/3213, 3/3214, 3/3215, 3/3216, 3/3217, 3/3218, 3/3219, 3/3220, 3/3221, 3/3222, 3/3223, 3/3224, 3/3225, 3/3226, 3/3227, 3/3228, 3/3229, 3/3230, 3/3231, 3/3232, 3/3233, 3/3234, 3/3235, 3/3236, 3/3237, 3/3238, 3/3239, 3/3240, 3/3241, 3/3242, 3/3243, 3/3244, 3/3245, 3/3246, 3/3247, 3/3248, 3/3249, 3/3250, 3

sovellaan Siviilikoodeksin (1223.1 art.) mukaan sen valtion oikeutta, jossa rikastuminen on tapahtunut. Lisäksi perusteetonta rikastumista koskevasa Siviilikoodeksin liittymäsäännöksessä on säädetty, että jos perusteettoman rikastumisen syntyminen on liittynyt olemassa olevaan tai oletettuun oikeussuhteeseen, on sovellettava sen valtion oikeutta, jonka toimivaltaan tämä oikeussuhde kuuluu tai olisi voinut kuulua (1223.2 art.).

4.6.3 Muut velvoitestatuutin alaan kuuluvat säännöt

Muut Siviilikoodeksissa säädettyyn kansainväliseen yksityisoikeuteen kuuluvat velvoitestatuut-tisäännöt koskevat saamisen siirtoa (1216 art.) ja lakiin perustuvaa velkajanoikeuksien toiselle henkilöille siirtymistä (1216¹ art.) sekä yksipuolisia oikeustoimia (1217 art.), koronmaksua (1218 art.) ja kuittausta (1217² art.).

Saamisen siirtoon⁴⁸ sovellettavan lain määrittävän Siviilikoodeksin säännöksen (1216 art.) mukaan alkuperäisen ja uuden velkojan saamisen luovutus-ta koskevaan välipuheeseen sovellettava laki määräätyy Siviilikoodeksin sopimusstatuutissääntöjen mukaan eli lakivirtauksen ja tämän puuttuessa läheisimmän liittymän mukaan. Sellaiset kysymykset kuin saamisen luovutuksen sallittavuus ja uuden velkojan ja velallisen väliset suhteet sekä ehdot, joiden vallitessa uusi velkoja voi esittää tämän saamisen velalliselle, samoin kuin kysymys velallisen velvoitteen asianmukaisesta täyttämisestä, ratkaistaan Siviilikoodeksin (1216.2 art.) mukaan sen oikeuden mukaisesti, jota sovelletaan luovutuksen kohteena olevaan saamiseen.

Lakiin perustuvaa velkajanoikeuksien toiselle henkilölle siirtymistä koskevan Siviilikoodeksin liittymäsäännöksen (1216¹ art.) mukaan tapauksessa, jolloin kolmas henkilö suorittaa velkojan velalliseen kohdistuvat vaatimukset, lakiin perustuva velkajanoikeuksien siirtyminen tälle kolmannelle henkilölle (uudelle velkojalle)⁴⁹ eli subrogaatio määrättyy sen lain mukaan, jota on sovellettava

alkuperäisen velkojan ja uuden velkojan väliseen suhteeseen, ellei laista tai asianhaarojen kokonaisuudesta johdu toisin. Tämä sääntö ei kuitenkaan koske velallisen ja uuden velkojan välisten suhteiden osalta sen lain velallista suojaavia säännöksiä, jota on sovellettava velallisen ja alkuperäisen velkojan väliseen velvoitteeseen.

Yksipuolisia oikeustoimia koskevan Siviilikoodeksin kansainvälisysoikeudellisen säännöksen (1217 art.) mukaan tällaisista oikeustoimista (muun muassa lahjasta tai valtuutuksesta) syntyviin velvoitteisiin sovelletaan, ellei laista, oikeustoimen ehdoista tai olemuksesta taikka asianhaarojen kokonaisuudesta johdu ilmeisesti toisin, sen valtion oikeutta, jossa on tällaisiin velvoitteisiin sitoutuvan osapuolen kotipaikka tai jossa pääasiallinen toimipaikka oli oikeustoimen tekoalueella.

Koronmaksua koskeviin suhteisiin sovellettavasta laista säädetyn Siviilikoodeksin säännöksen (1218 art.) mukaan rahavelvoitteissa maksettavan koron perimisen perusteet, laskemisjärjestys ja määrä määrättyvät sen valtion oikeuden mukaan, jota sovellettava vastaavanlaisen velvoitteeseen.

Siviilikoodeksin liittymäsäännöksen, joka määrittää sovellettavan lain velvoitteen lakkaamisen kuittauksella⁵⁰ (1217² art.), mukaan tämä määrättyy sen lain mukaisesti, jota on sovellettava vastaavan synnyttäneeseen suhteeseen. Sopimukseen perustuva kuittaus puolestaan määrättyy Siviilikoodeksin sopimusstatuutissääntöjen mukaan eli lakivirtauksen ja tämän puuttuessa läheisimmän liittymän mukaan.

5 Perintösuhteisiin sovellettava laki

Kansainvälisluonteisiin perintösuhteisiin sovellettavaa oikeutta koskevan Siviilikoodeksin säännökseen (1224 art.) sisältyvät perintöstatuutissään-

nöt käsittävät perussäännön sekä säännöt, jotka koskevat kiinteän omaisuuden perimistä ja testamentintekoa.

Siviilikoodeksin peruserintöstatuutissäännön mukaan perintösuhteet määrättyvät sen valtion oikeuden mukaan, jossa perinnönjättäjällä oli viimeinen kotipaikka, ellei muissa perintöstatuutissäännöissä ole säädetty toisin. Tällaisen poikkeuksen muodostaa sääntö, joka koskee kiinteää omaisuutta. Sen mukaan kiinteän omaisuuden periminen määrättyy sen valtion oikeuden mukaan, jossa tämä omaisuus sijaitsee, eli *lex rei sitae* -periaatetta noudattaen. Toisaalta, jos kyseessä on Venäjällä rekisteröity kiinteä omaisuus (kuten ilma- jaerialukset, sisävesialukset ja avaruuskohteet), sen periminen määrättyy Venäjän oikeuden mukaan. (1224.1 art.)

Testamentin tekemistä koskevien Siviilikoodeksin sääntöjen (1224.2 art.) mukaan henkilön kel-poisuus tehdä ja peruuuttaa testamentti, mukaan luettuna kiinteää omaisuutta koskeva testamentti, sekä tällaisen testamentin tai sen peruuttamisasiakirjan muoto määrättyvät sen valtion lain mukaan, jossa testamentin tekijällä oli testamentin tai peruuttamisasiakirjan tekoalueella kotipaikka. Fakultaatiivisena tähän sääntöön on samassa säännöksessä säädetty sääntö, jonka mukaan testamenttia tai sen peruutusta ei voida tunnustaa pätemättömäksi muodon noudattamatta jättämisen johdosta, jos se vastaa testamentin tai sen peruuttamisasiakirjan teko-alueen tai Venäjän oikeuden vaatimuksia. Täten testamentti (samoin kuin sen peruutus) on Venäjän kansainvälisessä yksityisoikeudessa muodon suhteen pätevä, jos se täyttää vaihtoehtoisesti testamentin tekijän eli perittävän kotipaikan, testamentin tekijän tai Venäjän oikeuden vaatimukset.⁵¹

Vladimir Orlov

⁵⁰ Ks. Siviilikoodeksin 410–412 artiklat sekä Orlov (2001) s. 562–565.

⁵¹ Nämä säännöt vastaavat käytännöllisesti katsoen sitä, mitä on määrätty Suomen ja Venäjän (Neuvostoliiton) välisessä oikeussuoja- ja oikeusapupöytäkirjassa (SopS 48/80). Tämän sopimuksen mukaan kummankin maan kansalaisille on myönnetty perintösuoissa kotimaiskohtelu eli kansallistregiimi. Aiheesta ks. *Norros* (2010) ss. 298–300.